

САДИКОВА О. В., *головний спеціаліст департаменту
праці та соціального розвитку населення*
Харківська обласна державна адміністрація

САДИКОВ М. А., *доктор економічних наук, професор,*
Харківський національний університет внутрішніх справ

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО- ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Прийняття Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності» № 433-IV від 16 січня 2003 р. набуває особливої актуальності і важливості у зв'язку з організаційно-економічними заходами, які будуть вжиті Урядом в умовах вступу України асоційованим членом у європейське співтовариство (ЕС). Інноваційний розвиток держави – необхідний процес для підвищення конкурентоздатності вітчизняного виробництва у всіх сферах [1].

Головна відповідальність за виконання основних напрямків впровадження інноваційної діяльності покладена на державні структури, органи виконавчої влади і наукові установи. Держава, беручи на себе зобов'язання, як монополіст, може бути приречена на недосягнення поставленої мети. Досвід Японії свідчить, п'ята частина активного населення в трудовому віці зайнята у великих ПФГ, і науково-виробничих об'єднаннях, корпораціях, де зосереджені фундаментальні дослідження, НДДКР і впровадження інноваційних проектів у виробництво. Вони є флагманом у просуванні науково-технічного прогресу. У цій сфері зайнято до 20 % виробничого потенціалу, а у сфері реалізації та масового освоєння інноваційних рішень зайнято більш 80%. Більш того, поява інноваційних підприємств по наданню високотехнологічних послуг, відкриває нові робочі місця. У Великобританії та у Франції в цій сфері послуг зайнято 2/3, а в США більше 2/3 науковців. У Японії більш ефективно працюють саме невеликі мобільні групи з трьох-п'яти чоловік, які забезпечують інноваційний розвиток підприємств (фірм), а великим за чисельністю колективом більш посильні пріоритетні задачі фундаментального і довгострокового характеру.

Виходячи з цих розумінь, у чинному законодавстві не визначена роль малого і середнього бізнесу, госпрозрахункових наукових груп, а також їх потенційна та фінансова можливості. Адже відомо, що нове з нічого не виникає. У цьому плані не вирішено питання про фінансування нових напрямків науки і техніки, як оцінити і розрізнити нове від старого, які умови створені для реалізації інноваційних рішень, як стимулювати цей процес від зародження ідей до впровадження дослідних зразків і технологій у практику виробництва [2].

У посланні Президента України до Верховної Ради України: «Європейський вибір. Концептуальні основи стратегії економічного і соціального розвитку України на 2002–2011 роки» зазначається необхідність кардинального поліпшення фінансування науки шляхом як збільшення бюджетних відрахувань (у межах 1,5–1,7 % від ВВП на першому етапі і до 2,0–2,5 % – на другому етапі), так і залученням позабюджетних асигнувань. Реалізація інноваційних пріоритетів і досягнення цілей пов'язані з інвестиціями.

Держава, визначаючи основні пріоритети інноваційної діяльності у фінансово-господарській сфері, повинна турбуватись про конкретні механізми її реалізації самими суб'єктами підприємницької діяльності та забезпечувати захист інтересів інвесторів. Взагалі ж найбільшою оманною є те, що інноваційною діяльністю повинні займатися державні і всі підприємницькі структури. Задача державних органів, у тому числі МОН України, з іншими науковими установами – розробити організаційно-економічні, соціально-психологічні, техніко-технологічні, екологічні, фінансові і правові механізми, які би сприяли інноваційним рішенням. Так, наприклад, у США важливе значення для відновлення виробничих фондів мають так звані «інвестиційні податкові кредити», що передбачають зниження оподаткування прибутку на суму капіталовкладень, які використовуються для придбання нових машин і устаткування. Крім того, в США з метою активізації досліджень і проектних робіт у межах країни створена програма розвитку малого бізнесу за інноваційними напрямками. Відповідно до цієї програми всі установи, маючи на своєму балансі більш 100 млн дол. США на науково-дослідні роботи, повинні виділити

1,25 % цих асигнувань на власні інноваційні проекти [3].

У Канаді на ці пріоритетні цілі НДДКР направляються до 50 % асигнувань. У Великобританії є список пріоритетних напрямків інноваційної діяльності, що фінансуються з бюджету до 0,5 млн фунтів стерлінгів, а при успішній реалізації програми списується половина з цієї суми.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити наступні висновки. З метою активізації інноваційної діяльності і просування у практику виробництва нових напрямків необхідно удосконалити підготовку і перепідготовку фахівців-фінансистів. З метою залучення більш талановитої молоді і фахівців, що вже мають досвід роботи з реалізації інноваційних рішень, здійснювати конкурсний відбір і створити їм умови для стажування у найкращих наукових центрах світу, передбачити заходи матеріального і морального заохочення, забезпечити житлом та ін. Для досягнення вищевикладених цілей також назріла необхідність з концентрації зусиль наукових, навчальних і науково-виробничих об'єднань для створення спільних соціально значимих інноваційних проектів у регіонах.

Список літератури: 1. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності» № 433-IV від 16 січня 2003 р. // *Голос України*. – 13 лютого 2003. – № 28. – С. 4–5. 2. Корецький М. Х., Даций О. І. Інноваційний процес в АПК і перспективний розвиток : монографія. – Дніпропетровськ: Наука і освіта. – 2000 – 144 с. 3. Соловьев В.П. Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной экономике // В. П. Соловьев : монография. – К.: Феникс. – 2006. – 560 с.

**ЛЕВЧУК О. М., старший викладач кафедри фінансів і кредиту
Харківський економіко-правовий університет**

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНИХ ІНСТИТУТІВ У ПРОЦЕСІ РОЗБУДОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

Невід'ємною частиною формування громадянського суспільства є побудова міцної економічної системи, а однією із важливіших складових економічної системи є економічні інститути. Розглянемо проблеми дії економічних інститутів як інституційо-